

Rapport:

Datum:
27/11/09

Flora- en Faunaonderzoek

Vijfsprongweg 25 / Wekerom

Opgesteld door:
Samenwerkende Landschaps Advies Groep
(SLAG) BV
Te Apeldoorn, Tiel,
en Paterswolde
November 2009

WWW.SLAG.NL

Inhoud

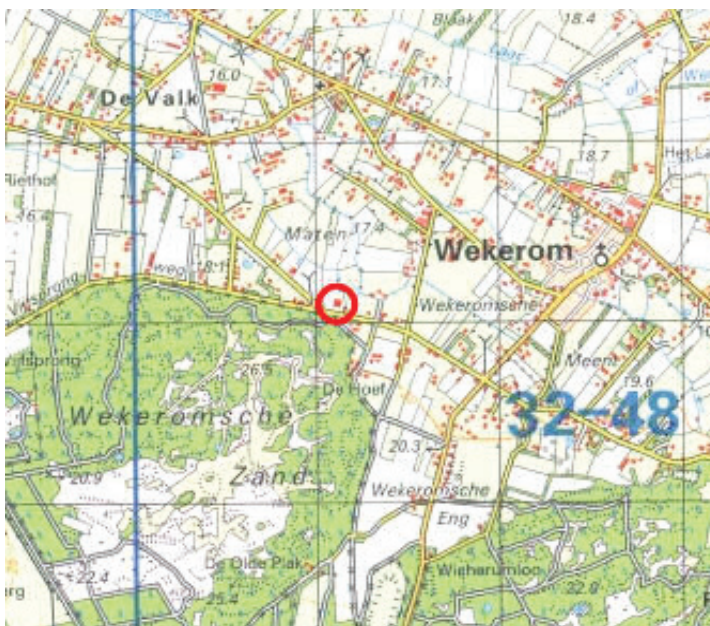
I	INLEIDING	pag. 2
	1.1 Aanleiding en doel	pag. 2
	1.2 Opzet onderzoek	pag. 3
	1.3 Plangebied en ingreep	pag. 3
2	WETTELIJK KADER	pag. 6
	2.1 Inleiding	pag. 6
	2.2 Flora- en faunawet	pag. 6
	2.3 Natuurbeschermingswet	pag. 7
	2.4 Ecologische hoofdstructuur	pag. 8
	2.5 Rode lijsten	pag. 8
3	RESULTATEN	pag. 9
	3.1 Gebiedsbeleid	pag. 9
	3.2 Natuurloket	pag. 13
	3.3 Veldonderzoek flora	pag. 13
	3.4 Veldonderzoek fauna	pag. 13
4	CONCLUSIES	pag. 15

LITERATUURLIJST

I nleiding

1.1 Aanleiding en doel

Aan de Vijfsprongweg 25 te Wekerom (gem. Ede) is een kalvermesterij gevestigd. Het voornemen bestaat om de activiteiten te beëindigen en de bedrijfsgebouwen te slopen. Onder meer bij ruimtelijke ingrepen dient rekening te worden gehouden met beschermde soorten en gebieden. Wet- en regelgeving omtrent deze soorten en gebieden is vastgelegd in de Flora- en faunawet (Ff-wet), Natuurbeschermingswet (NB-wet) en het Streekplan.

Figuur 1: Globale ligging plangebied

Het onderhavige rapport beschrijft de resultaten van een zogenaamde quick scan van beschermde natuurwaarden in en rond het plangebied. De rapportage kan dienst doen als onderbouwing bij bestemmingsplanwijzigingen en ontheffings- of vergunningaanvragen in het kader van de Ff-wet respectievelijk NB-wet. Een quick scan betreft een beoordeling van de aanwezige natuurwaarden in en rond het plangebied. Bronnenonderzoek, een terreinbezoek en ecologische kennis vormen de basis van de beoordeling. De quick scan is een momentopname en geen standaardveldinventarisatie waarbij meerdere veldrondes in een seizoen worden uitgevoerd. Een quick scan geeft daardoor een beperkter beeld

dan een standaard veldinventarisatie. Omdat het onderzoek een momentopname betreft kan geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderd terreingebruik en –beheer na afloop van het onderzoek.

1.2 Opzet onderzoek

Bij de beoordeling van het plangebied is een bronnenonderzoek verricht naar het voorkomen van beschermde soorten en de ligging van beschermde gebieden in de regio. Daarvoor is gebruik gemaakt van verspreidingsatlassen en de website van het Natuurloket waarop een (niet soortspecifiek) overzicht wordt gegeven van actuele verspreidingsgegevens. Voor de ligging van beschermde gebieden is gebruikgemaakt van overheidswebsites. Daarnaast is op 28 september 2009 het plangebied bezocht. Daarbij is gelet op de daadwerkelijke aanwezigheid van beschermde soorten en indirecte aanwezigheid in de vorm van sporen (verblijfplaatsen, wissels, pootafdrukken en dergelijke). Verder is het terrein beoordeeld op de geschiktheid voor beschermde soorten (habitatbeoordeling).

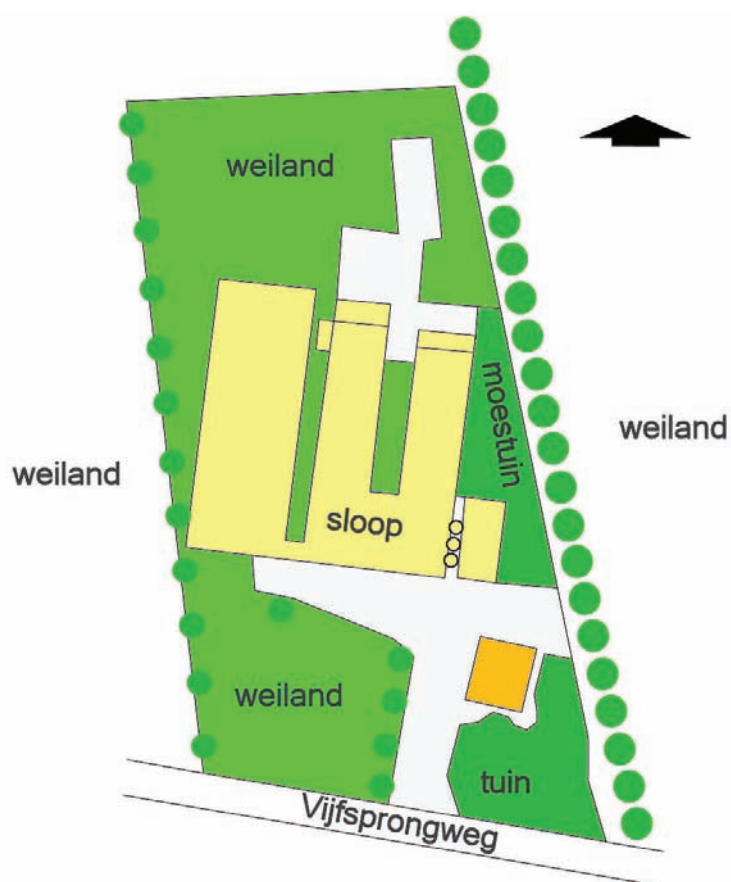
1.3 Plangebied en ingreep

Het plangebied wordt gevormd door het erf van een kalvermesterij. Op het terrein zijn verschillende geschakelde schuren aanwezig en een woning. De achterzijde van de twee middelste schuren beschikt over een open opslag. Het erf is vrij open. Aan de voor- en achterzijde van de woning zijn respectievelijk een tuin met lage sierbeplanting en gazon aanwezig en een moestuin met enkele fruitbomen. Het terrein ten noorden, oosten en zuiden van de stallen wordt gevormd door weiland. Langs de entree en langs de westgrens van het plangebied staan relatief jonge Paardenkastanjes. Langs de oostgrens van het plangebied ligt een onverhard pad met een singel van elzen en populieren. Op en rond het terrein is geen open water aanwezig. Het plangebied wordt begrensd door weilanden.

Het voornemen bestaat om in het kader van de Regeling Rood voor Rood de bedrijfsgebouwen te slopen en te vervangen door een extra woning.

Figuur 2: Plangebied (rood) en directe omgeving.

Figuur 3: Huidige situatie plangebied met te slopen gebouwen.

Wettelijk kader

2.1 Inleiding

In Nederland is de wetgeving omtrent de bescherming van natuurwaarden gesplitst in soortbescherming en gebiedsbescherming. De bescherming is geregeld in respectievelijk de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet. In deze twee wetten zijn de nationale natuurwetgeving en internationale richtlijnen en verdragen verankerd, zoals Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetlands-Convention, Conventie van Bern, Cites en Verdrag van Ramsar.

2.2 Flora- en faunawet

De bescherming van dier- en plantensoorten in Nederland is geregeld via de Flora- en faunawet. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van het verbod op schadelijke handelingen kan op grond van artikel 75 worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Een ontheffingsaanvraag wordt beoordeeld door de Dienst Regelingen van het Ministerie van LNV.

Verbodsbepalingen

- Art. 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, onwortelen of op andere wijze van de groeiplaats verwijderen van beschermde planten.
- Art 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde dieren.
- Art 10: Het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.
- Art 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren.
- Art 12: Het zoeken, beschadigen of uit het nest halen van eieren van beschermde dieren.

De beschermde soorten zijn ondergebracht in drie tabellen die elk een ander beschermingsregime kennen.

In tabel 1 zijn de algemene beschermde soorten ondergebracht. In geval van ruimtelijke ingrepen, en bestendig gebruik en beheer geldt voor de soorten van tabel 1 een vrijstelling van de verbodsbepalingen.

In tabel 2 zijn de minder algemene beschermde soorten ondergebracht. In geval van ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer geldt voor de soorten van tabel 2 een vrijstelling van de verbodsbepalingen, mits men werkt op basis van een door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. In overige gevallen is een ontheffing noodzakelijk, waarbij een lichte toetsing wordt toegepast.

In tabel 3 zijn de strikt beschermde soorten ondergebracht, waaronder bijlage 4-soorten van de Habitatrichtlijn. In geval van bestendig gebruik en beheer geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen (uitgezonderd art. 10), mits men werkt op basis van een door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. Voor ruimtelijke ingrepen is in alle gevallen is een ontheffing noodzakelijk, waarbij een zware toetsing wordt toegepast.

Bij lichte toetsing wordt één criterium gehanteerd:

1) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Bij zware toetsing worden drie criteria gehanteerd:

1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang,

2) er is geen alternatief,

3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen (Art. 2). Deze zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen voor flora en fauna mag hebben. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet. In het geval van beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht voor dieren betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, met zo min mogelijk lijden gepaard gaat.

2.3 Natuurbeschermingswet

De NB-wet heeft de bescherming en instandhouding van natuurgebieden met een hoge ecologische waarde in Nederland als doel. Daartoe zijn gebieden aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn (VR-gebieden), Habitatrichtlijn (HR-gebieden) en het Verdrag van Ramsar (Wetlands). Verder vallen ook Beschermde Natuurmonumenten onder de NB-wet. De VR- en HR-gebieden worden samengevat onder de noemer Natura 2000. Voor de Natura 2000-gebieden worden/zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor specifieke vogelsoorten of habitats. Deze kunnen van gebied tot gebied verschillen. De vier genoemde gebieden kunnen overlappen. Activiteiten die een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden zijn verboden. Dat geldt ook voor activiteiten buiten

de gebieden die een negatief effect hebben binnen het gebied. Voor activiteiten is een vergunning mogelijk. Een vergunning wordt pas afgegeven wanneer een zogenaamde 'habitattoets' is doorlopen. Hieruit moet blijken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en geen verstoring van soorten optreedt. Een vergunning wordt afgegeven door de betreffende Provincie.

2.4 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De begrenzing van de EHS wordt door de provincie vastgesteld en is in verwerkt in provinciale streekplannen. Per eenheid zijn natuurdoeltypen geformuleerd. In of in de nabijheid van EHS-gebieden zijn handelingen verboden die de waarden, kenmerken of functies van het gebied aantasten. Hiervan kan alleen worden afgeweken als er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van groot openbaar belang. In dat geval dienen negatieve effecten wel te worden gecompenseerd.

2.5 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Flora- en faunawet nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terreinbeherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.

R

esultaten

3.1 Gebiedsbeleid

Natura 2000

Het plangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied. Aan de zuidzijde van de Vijfsprongweg ligt het Wekeromsche Zand, dat een onderdeel vormt van Natura 2000-gebied Veluwe.

Figuur 4: Ligging Natura 2000-gebied (groen) t.o.v. plangebied (rood).
Bron: Ministerie van LNV.

Wetlands

Het plangebied ligt niet in of in de omgeving van een Wetland. Negatieve effecten van het plan op Wetlands zijn uitgesloten.

Beschermd Natuurmonument

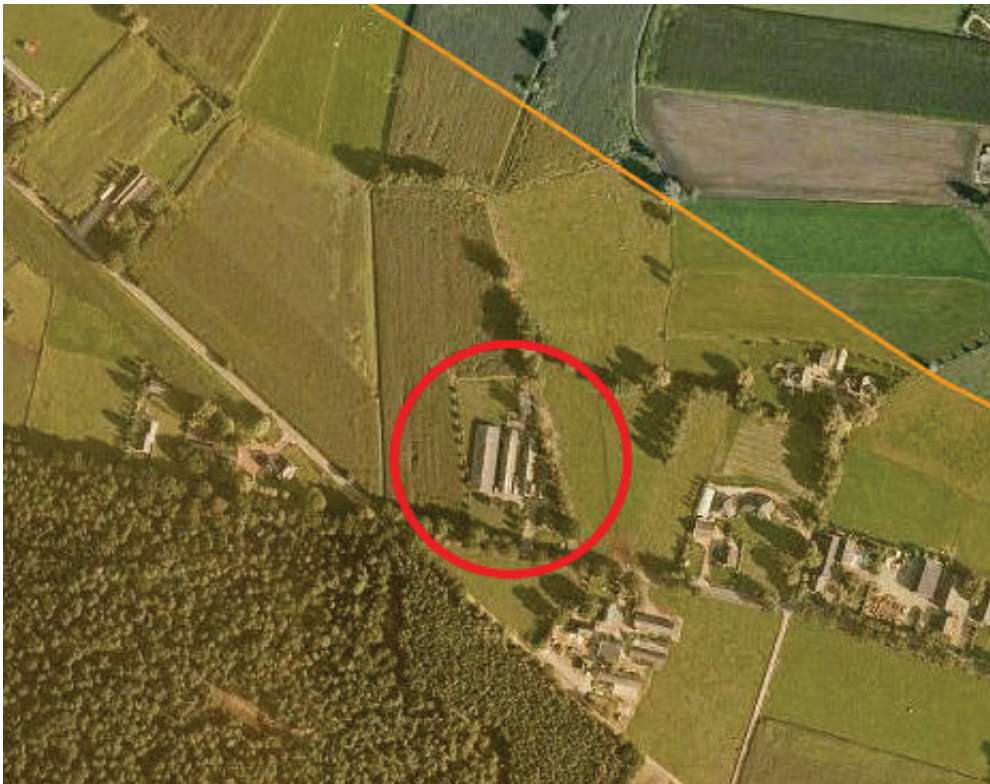
Het plangebied ligt niet in of in de omgeving van een Beschermd Natuurmonument. Negatieve effecten van het plan op een Beschermd Natuurmonument zijn uitgesloten.

Nationaal Landschap

Het plangebied ligt op de grens van Nationaal Landschap Veluwe. De kernkwaliteiten van het landschap zijn:

- schaalcontrast van zeer open naar besloten;
- actieve stuifzanden;
- de grootte en aaneengeslotenheid van het bos.

Negatieve effecten van het plan op een Nationaal Landschap zijn uitgesloten.

Figuur 5: Ligging plangebied (rood) t.o.v. Nationaal Landschap (oranje).
Bron: Ministerie van LNV.

Nationaal Park

De plangebieden liggen niet binnen de grenzen of in de omgeving van een Nationaal Park. Negatieve effecten van de plannen op Nationale Parken zijn uitgesloten.

Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van de EHS. Het gebied ten zuiden van de Vijfprongweg vormt wel onderdeel van de EHS. In grote lijnen komt de begrenzing van de EHS hier overeen met die van het Natura 2000-gebied.

Figuur 6: Ligging plangebied (rood) t.o.v. EHS (groen). Bron: Atlas Groen Gelderland.

3.2 Natuurloket

In onderstaande tabel wordt per soortgroep weergegeven of er in het kilometerhok waar het plangebied binnen valt, beschermde soorten zijn aangetroffen. De gegevens hebben dus betrekking op het hele kilometerhok en niet op het plangebied in het bijzonder. Het Natuurloket geeft alleen tegen betaling specifieke informatie over beschermde soorten in een kilometerhok. Verwerving hiervan is alleen zinvol als er tijdens het veldbezoek, op grond van de aanwezige habitats of ruimtelijke samenhang tussen plangebied en omgeving, twijfels zijn gerezen omtrent het mogelijke voorkomen van beschermde soorten.

Rapportage voor kilometerhok X:176 / Y:458

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten						goed	-	1991-2007
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren						niet		1997-2007
Broedvogels						niet		1996-2007
Watervogels						niet		96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën	2					slecht	51-100%	1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						slecht		1998-2008
Nachtvinders						niet		1980-2008
Libellen						niet		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						slecht		1993-2007

FF1: Flora- en faunawet tabel 1 (vrijstelling)
 FF2/3: Flora- en faunawet tabel 2 + 3 strikt beschermd)
 Hrl: Habitatrichtlijn (alleen bijlage 2 en 4)
 RL: Rode Lijst
 volledigheid: verwachting van de volledigheid van de informatie o.b.v. het aantal bezoeken
 niet van toepassing

3.3 Veldonderzoek flora

Op het terrein was wilde flora beperkt tot algemene graslandsoorten in de weilanden en enige ruderaal en stikstofminnende begroeiing tussen verharding en op overhoekjes. Er groeiden soorten als Kruipende boterbloem, Gewone paardenbloem, Jakobs kruiskruid, Kleine varkenskers, Knopkruid, Ridderzuring en Grote brandnetel. Er zijn geen bedreigde of beschermde soorten gevonden. De aanwezigheid van dergelijke soorten wordt uitgesloten geacht.

3.4 Veldonderzoek fauna

Zoogdieren

Alle inheemse soorten zoogdieren worden beschermd door de Flora- en faunawet. In het plangebied zijn geen zoogdieren daadwerkelijk aangetroffen. In het weiland was een enkel muizenhol aanwezig van vermoedelijk Veldmuis (tabel 1). Naar verwachting zijn algemene kleine zoogdieren van tabel 1 te verwachten, zoals Rosse woelmuis en Aardmuis. Het voorkomen van de strikter beschermde (tabel 2 of 3) kleine zoogdieren - Grote bosmuis, Eikelmuis, Hazelmuis, Veldspitsmuis, Hamster, Noordse woelmuis en Waterspitsmuis – is uitgesloten. Van de overige strikter beschermde zoogdieren is feitelijk alleen Steenmarter een potentiële soort. Er werden aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van Steenmarter.

Vleermuizen

Alle soorten vleermuizen zijn strikt beschermd (tabel 3/bijlage IV HR). Van vleermuizen kunnen verblijfplaatsen aanwezig zijn in gebouwen. De te slopen schuren beschikken over een toegankelijke spouw en zijn daarom als geschikt aan te merken. Op veel plaatsen bestond er een open verbinding tussen de top van de spouw en de buitenlucht. Dergelijke plaatsen zijn vermoedelijk niet geschikt als verblijfplaats. Er is één najaarsonderzoek uitgevoerd op 28 september. Het betrof een bezoek in de ochtendschemering. Het onderzoek is uitgevoerd tijdens droog, windarm weer, bij een temperatuur boven de tien graden Celsius. Er is gebruikgemaakt van een bat detector (Pettersson D240x) en een kijker. Er is één soort vastgesteld, namelijk Gewone dwergvleermuis. In de periode voorafgaand aan zonsopgang werd betrekkelijk intensief geobserveerd langs de singel aan de oostzijde van het plangebied. Tegen zonsopgang werden exemplaren wegvliegend in oostelijke richting gezien. Vermoedelijk zijn verblijfplaatsen aanwezig in de cluster woningen ten oosten van het plangebied. Op het terrein zelf zijn geen zwermende of invliegende exemplaren waargenomen.

Vogels

De broedsels van alle inheemse broedvogels zijn beschermd. Sommige soorten beschikken over vaste verblijfplaatsen, zoals uilen. Deze plaatsen zijn jaarrond beschermd. Het onderzoek vond buiten het broedseizoen plaats. Naast algemene bos- en struweelsoorten, zoals Koolmees, Merel en Houtduif, was op het terrein alleen Huismus aanwezig. Er werden geen vermoedelijke nestplaatsen gevonden. De stallen zijn hiervoor in principe wel geschikt. In de open opslagruimten aan de achterzijde

van de stallen waren geen nesten aanwezig. In principe zijn deze plaatsen geschikt voor Boerenzwaluw. Er werden op het terrein geen waarnemingen gedaan of sporen gevonden van Kerkuil of Steenuil. Tijdens het vleermuisonderzoek was een roepende Steenuil aanwezig bij het cluster woningen op circa 150 meter ten oosten van het plangebied.

Amfibieën en reptielen

Alle inheemse soorten amfibieën en reptielen worden beschermd door de Flora- en faunawet. In en rond het plangebied komt geen open water voor. Als voortplantingshabitat is het plangebied daarom niet geschikt, terwijl de rol als foerageer- en overwinteringsgebied gering is en beperkt blijft tot soorten van tabel 1, zoals Gewone pad en Bruine kikker. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling in geval van ruimtelijke ingrepen. De aanwezigheid van strikter beschermde soorten amfibieën is uitgesloten. Het plangebied en de omgeving daarvan voldoen niet aan de habitateisen van reptielen. Een negatieve invloed van het plan op reptielen of hun habitats is uitgesloten.

Vissen

In de plangebieden is geen open water aanwezig. Een negatief effect op vissen is uitgesloten.

Dagvlinders

Beide locaties en de directe omgeving daarvan voldoen niet aan de habitateisen van beschermde soorten dagvlinders. Een negatieve invloed van de plannen op deze soorten of hun habitats is uitgesloten.

Libellen

De plangebieden voldoen niet aan de eisen die beschermde soorten libellen aan hun habitat stellen. Een negatieve invloed van de plannen op deze soorten of hun habitats is uitgesloten.

Overige ongewervelden (kevers, weekdieren en kreeftachtigen)

Beide locaties voldoen aan geen van de habitateisen die de overige beschermde soorten ongewervelden aan hun leefgebied stellen. Een negatieve invloed van de plannen op deze soorten of hun habitats is uitgesloten.

Het plangebied maakt deel uit van een Nationaal Landschap. Er is vanuit gegaan dat het plan de kernkwaliteiten hiervan niet aantast. Overigens ligt het plangebied niet binnen de grenzen van een beschermd gebied. In de directe omgeving van het terrein bevindt zich een Natura 2000-gebied. Van het beëindigen van de bedrijfsactiviteiten is een positief effect te verwachten in termen van een verlaagde stikstofdepositie. Negatieve effecten zijn uitgesloten.

Er werden geen bedreigde (Rode Lijst) of beschermde soorten aangetroffen.

Bedreigde fauna werd niet aangetroffen en dit is ook niet te verwachten. Beschermde fauna is (mogelijk) aanwezig uit de soortgroepen zoogdieren, vleermuizen, vogels en amfibieën.

Van tabel 1 zijn algemene soorten zoogdieren en amfibieën te verwachten. Soorten van tabel 1 zijn niet ontheffingsplichtig in geval van ruimtelijke ingrepen.

Van tabel 2 zijn broedvogels te verwachten in de te slopen schuren. Bij sloop tijdens het broedseizoen is schade aan broedsels evident. Het verstoren van broedvogels is verboden volgens de Flora- en faunawet. Hiervoor is geen ontheffing mogelijk. De sloop dient buiten de broedperiode te worden uitgevoerd. Het broedseizoen loopt tot circa 1 augustus. Dit is echter afhankelijk van de soort. Latere broedgevallen zijn mogelijk, bijvoorbeeld van Huismus (zie Natuurkalender op www.minlnv.nl). In de periode november – februari is de aanwezigheid van broedvogels het kleinst. Er zijn geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van vogels.

Van tabel 3 zijn verblijfplaatsen van vleermuizen in het najaar niet vastgesteld. Verblijfplaatsen in het zomerhalfjaar zijn niet waarschijnlijk, maar ook niet geheel uit te sluiten. Om verblijfplaatsen in deze periode uit te sluiten is aanvullend onderzoek noodzakelijk.

Literatuurlijst

- Broekhuizen S., Atlas van Nederlandse zoogdieren, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1988
- Diepenbeek A. van, Veldgids Diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1999
- Lange R., et al, Zoogdieren van West-Europa, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1994
- Meijden R. van der, Heukels Flora, Wolters-Noordhoff, Groningen, 1996
- Nöllert A., Nöllert C., Amfibieengids van Europa, Tirion Uitgevers BV, Baarn, 2001
- Stortelder A.F.H., et al, De vegetatie van Nederland deel 5, Opulus Press, Leiden, 1999
- Tax M.H., Atlas van Nederlandse dagvlinders, Natuurmonumenten, 's-Gravenlande, 1989
- Vlinderstichting, Jaarverslag 2003
- Weeda E.J., et al, Nederlandse Ecologische Flora deel 1-5, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1999
- Wynhoff I., Veldgids Dagvlinders, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1999

Samenwerkende Landschaps Advies Groep 'SLAG'

- *Ecologie en Landschap*
- *Techniek, Uitvoering en Beheer*
- *Tuin- en Landschapsarchitectuur*
- *Infra- en Civieltechniek*
- *Boomonderzoek*

WWW.SLAG.NL
INFO@SLAG.NL

Hoofdvestiging Paterswolde:

Postbus 11
9765 ZG Paterswolde
Zonnebloemweg 8
9765 HW Paterswolde
Tel: 050-3090952
Fax: 050-3090508
E-mail: gkievitsbosch@slag.nl

Vestiging Tiel:

Lingewei 25
4004 LK Tiel
Tel: 0344-639001
Fax: 0344-639005
E-mail: voerman@slag.nl

Vestiging Apeldoorn:

Vlietweg 68
7335 JE Apeldoorn
Tel: 055-5429386
Fax: 055-5427946
E-mail: moors@slag.nl